

Vodu musíme dostať na polia

Sucho nedá pestovateľom spať ani počas zimy. Vyzývajú preto na efektívne riešenia pri nakladaní s vodou v krajine.

Slovenskí poľnohospodári s obavami sledujú priebeh počasia. Aktuálny výrazný deficit vlahy, ktorý je na celom území Slovenska, zrejme bude mať vplyv aj na rast ozimín a založenie novej úrody na jar. Plodiny ako jačmeň a pšenica nutne potrebujú pri svojom vzchádzaní vlhkú pôdu. Pokiaľ bude sucho pretrvávať aj naďalej, presušenú pôdu pocítia aj pestovatelia špeciálnej rastlinnej výroby - a to pri vysádzaní zemiakov a zeleniny. Tie potrebujú dostatok vlahy od prvého okamihu, ako prídu do zeme. Slabá zima určite neprispieje ani k likvidácii škodcov.

V posledných rokoch zažívajú naši poľnohospodári veľmi nerovnomerne rozložené zrážky a mimoriadne suché letá. Tento vývoj počasia potvrdzuje slová pestovateľov, že bez funkčných závlahových systémov niektoré plodiny už ani nebudeme môcť dopestovať.

Podľa dát Slovenského hydrometeorologického ústavu pociťujeme v posledných troch mesiacoch na území celej našej krajiny výrazné sucho. Pôde chýba viac ako 50 mm zrážok, v horských oblastiach stredného Slovenska aj viac ako 100 mm zrážok. Situáciu zhoršuje aj nízka alebo žiadna snehová vrstva, ktorá by vlahu akumulovala do jarných mesiacov.

V rovnakom období minulého roka sme mali vyše 23-tisíc hektárov poľnohospodárskej pôdy doslova pod vodou. V oblastiach, kde teplota klesla pod bod mrazu, sa ľudia na poliach aj korčuľovali. Dnes, o rok neskôr, naopak pociťujeme výrazné suchu.

Na územie našej krajiny pritom spadne počas roka v priemere 743 mm zrážok, čo predstavuje cca. 36,4 mld. m³ vody. Z tohto objemu však odtečie až 12,5 mld. m³ vody, čo je 34,5 %.

Rozloženie zrážok počas roka je navyše z roka na rok nerovnomernejšie a po výdatnejších zrážkach voda jednoducho zbytočne odteká preč z našej krajiny. Poľnohospodári preto opäť už po niekoľký raz v krátkom časovom slede volajú po efektívnom zadržiavaní vody v krajine, ktorá by následne slúžila na zavlažovanie ovocia, zeleniny, zemiakov či cukrovej repy. „Už nechceme len hovoriť a upozorňovať na dôležitosť tejto problematiky, už chceme vidieť aj reálne kroky a nástroje, ktoré nás pripraví na zmeny v oblasti klímy. Bez závlah to jednoducho nepôjde, preto nájdime nástroje, ktoré umožnia pestovateľom, ktorí chcú zavlažovať, aby mohli zavlažovať,“ hovorí podpredseda SPPK Jozef Šumichrast.

Aktuálny Strategický plán Spoločnej poľnohospodárskej politiky do roku 2027 pritom počíta s investíciami do závlah a vodozádržných opatrení vo výške 38 mil. eur. Pestovatelia ovocia, zeleniny, zemiakov, cukrovej repy, kukurice, krmovín a dokonca aj obilnín považujú za nevyhnutné vyhlásiť v aktuálnom roku otvorenú výzvu na produktívne investície do rekonštrukcie a modernizácie existujúcej infraštruktúry závlah.

Polnohospodári si vážnosť situácie veľmi dobre uvedomujú a v súčasnosti sami investujú do závlah, ktoré sú však vo vlastníctve štátu. Tento fakt je veľkou brzdou pri ďalšom rozvoji závlahových systémov na Slovensku. Len málo podnikateľov bude investovať vlastné zdroje do niečoho, čo im nepatrí. Riešením môžu byť vodné družstvá, teda spoločenstvá pestovateľov, ktorí budú využívať závlahy. „Pri závlahách už budeme konečne musieť urobiť rúzne rozhodnutie. Poľnohospodárske subjekty dokážu spoločným snažením zabezpečiť efektívnejšie využitie financií na závlahy a využitie vody v poľnohospodárstve. O vodu je veľký záujem, pretože viac vody znamená viac ovocia a zeleniny pre našich spotrebiteľov. Určite by to pomohlo aj zemiakom, pri ktorých sa nám za ostatné roky znížila sebestačnosť zo 60% na 40%. Pokiaľ by sme mali pre ne viac vody, mali by sme aj viac zemiakov. Momentálne stagnujeme a radi by sme sa pohli konečne dopredu,“ vysvetľuje Jozef Šumichrast.

„Na Slovensku pestujeme cukrovú repu na výmere približne 22 500 ha. Pod závlahou máme len 11% plôch - teda 2500 ha. Z hľadiska dostupnosti vodného zdroja by bolo ideálne, keby sme zavlažovali repu aspoň na výmere 6000 ha,“ doplnil predseda zväzu pestovateľov cukrovej repy Slovenska Róbert Kovács.

Okrem existujúcich možností SPPK vyzýva štát, aby hľadal aj ďalšie finančné zdroje, napríklad z Plánu obnovy a odolnosti EÚ, ktoré môžu napomôcť pri riešení manažmentu vody v krajine.